

L' Avenç

ANY I.

NOMBRE 6

Lladó 15 Març 1916

PERIÓDIC QUINZENAL

: : : : PORTA-VEU : : : :
DEL PARTIT D'UNIÓ FEDERAL
NACIONALISTA REPUBLICANA

Garrotxà

Preus de subscripció: 75 cèntims el trimestre

NOMBRE SOLT 10 CÉNTIMS
PAGA A LA BESTRETA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

CENTRE NACIONALISTA REPUBLICÀ FEDERAL

No's retornan els originals encara que
no's publiquin.

Dels articles firmats ne son responsables llurs
autors.

EN CARLES CUSÍ DE MIQUELET expolsat del Partit Lliberal

President del Consell de Ministres a Gobernador Civil:

«Recibí días atrás un telegrama firmado por algunas personalidades del partido liberal de esa provincia a las cuales me abstuve de contestar oficialmente por parecerme la ocasión elegida para comunicarse conmigo, indicio de que se sumaban a la actitud de hostilidad a la política del Gobierno iniciada por el Señor Cusí, actitud con la cual no estamos dispuestos a transigir ahora ni en lo sucesivo. Mas como nunca he dejado de llevar hasta el extremo que consiente la dignidad del Gobierno, definidor de la política del partido, mi afán de evitar posibles disgregaciones de las fuerzas liberales, hoy me complazco en encomendar a V. S. que se sirva hacer en mi nombre pública manifestación, en primer lugar, de que ninguna desatención significa para aquellos correligionarios mi silencio, que ya dejo justificado, y, finalmente, del llamamiento que les dirijo para que se mantengan fieles a nuestra política, desoyendo toda sugestión de quien pretenda quebrantarla en servicio de intereses ajenos a nuestra comunidad, pues en la hora no lejana de una seria reconstitución y depuración de nuestras fuerzas en esa provincia, me será muy grato estimar cumplidamente los concursos valiosos, pero no podré admitir ninguna rebeldía como base de transacción. Le saluda con afecto».

LA PROPERA CAMPANYA EL-LECTORAL

«La Veu de l'Empordà» es el periòdic defensor del caciquisme en els districtes de Figueras i Vilademuls.—La candidatura de n'En Pere Rahola representa la continuació de l'odiosa política del cacic-màxim.—Ciutadans del districte de Vilademuls abans de votar ficseusse be amb lo que representa la candidatura de La Lliga.

—El director de «La Veu de l'Empordà» el célebre doctor.... es un dels peseteros polítics del nostre poble.—Homes demòcrates agrupem-se i com un sol home lluïem, que conseguirem el triomf de nostra candidatura.—La pau i benestar del nostre preuhat districte conseguirem, amb el triomf del nostre candidat.—

Carlins abans de votar la candidatura «lliguera» recordeu-vos de com se portaren ells amb el vostre ex-candidat En Cirici Ventalló.—Tots a l'una electors.—Vía fora cacics.

Els odiosos cacics que infesten el nostre districte coal·ligats amb el cacic-màxim que de lliberal ha passat a «lliguero» i que més tart no sabém a que parará, junt també amb el famós setmanari figuerenc *La Veu de l'Empordà* pretenen conquistar els districtes de Figueras fermament republicà i el de Vilademuls qual cacic-màxim al veurers desprestigiats ha abandonat per a presentar-hi a n'En Pere Rahola de la Lliga Regionalista, qual partit no compta ni una entitat adherida a la seva política, contant solzament amb la plaga caciquista que'l tenia a sa mercé. Del districte de Figueras no cal parlar-ne solzament tinguent com hi te assegurada l'acta el nostre il·lustre amic En Joaquím Salvatella. El de Vilademuls veurá per fi realitzats els seus anhels enfonsant completament la candidatura Regionalista representadora del funest caciquisme, fent triomfar per una immensa majoria la candidatura que el nostre partit junt amb els demás partits d'esquerra presentarà.

Les forces vivas del districte apoiarán la candidatura nostre, quedant la candidatura de La Lliga apoiada unicament per els cacics gastats que per vergonya del districte, encare hi ha en alguns pobles d'ell. Essen aixís te de quedar talment aplastada la bandera que enarbora el senyor Rahola que per un mai més podrán presentar-se candidats «lligueros» els quals creuen encare que els electors del districte de Vilademuls son gent incivilitzada, ciutadans per a conquistar.

*
*
*

La Veu de l'Empordà, en el seu nombre ultim pretent presentar el senyor Salvatella com a romanonista, diguent ademés que amb el Pacte de Sant Gervasi es befaren els republicans del nom de nacionalistas que amb gran goig ostentém. Nosaltres que seguím pas a pas la marxa de dit setmanari, vením avui i des de aquest humil quinzenari quin ostenta, igualment que el nostre amic

Salvateila el nom de nacionalista i no obstant i aixó pactarem amb qualsevolga partit d'esquerra sempre i quant siga, per a acabar amb el caciquisme que defença *La Veu*; som nosaltres qui a ella ems dirigim per a dir-li: no es el seu director el doctor de forquilla i gabinet com l'anomena el *Nuevo Figueras* qui fa sis anys patrocina la candidatura d'En Manel de Bofarull; no es el mateix qui perque no volgueren votar dita candidatura prenia les terres als seus masovers, no es el mateix qui perqué certs republicans votaren a n'En Cusí els hi llençá certs impropers, no es en fi el mateix qui junt amb els quatre cacics d'aquest poble arribaren fins a declarar el *boycot* a cert industrial. Pasáren d'aixó quatre anys, vingueren noves eleccions presentant-se com a candidats En Cardoner republicà, En Cirici carlí i En Cusí liberal allavors. Qualsevolga diria que davant de dites candidatures, qui avans habia defençat al senyor Bofarull amb tanta energia apoiaria la candidatura d'En Cirici. Fou tot al revés. Dit senyor s'enfilá amb tota energia amb la candidatura d'En Cusí i no solzament éll sino que també el seguiren en llur tasca els seus satélits, deixant que amb un poble com Lladó i sense que el partit republicà es trovés allavors organitzat tregués solzament el senyor Cirici 26 vots.

Ve la actual campanya i ja teniu el seu periòdic o be siga *La Veu* presentant-nos a n'En Rahola per Vilademuls i a n'En Cusí per Figueras. I aquest senyor vol recriminar la conducta del nostre amic Salvatella, aquest home goça parlar encare del Pacte de Sant Gervasi. ¿No pactaren les dretes en el districte de Figueras en las pasades eleccions de Diputats provincials? ¿No pactaren les dretes a Figueras en las passades eleccions municipals? ¿No pactaria éll fos amb qui fos per a fusellar-nos a nosaltres homes d'idees avançades, tal com fusellaren al malaguanyat Ferrer?

I en fi no ha fet ell la mar d'evolucions políti-

ques passant del partit carlí al partit lliberal, i presentant-se ara com a regionalista. ¿Que te que veurer doncs dit senyor i la seva flamant *Veu* amb el Pacte de Sant Gervasi? ¿Que te que veurer si per acás ens unim els partits d'esquerra per a derrotar el caciquisme imperant en el districte de Vilademuls.

* * *

En la present lluita crec jo que devem agru-par-nos tots absolutíssimament tots els partits d'esquerra per a donar una batalla amb regla puix que derrotant *La Lliga* haurém assolit un triomf immens una victòria sense precedents en la història política del nostre poble. Trevallem sens descans per a assolir aquesta victòria que tindrem la pau entre els bons fills d'aquestes terres i al mateix temps tindrem un Diputat que trevallará per a lograr les millores que tant necessita aquest districte ja que amb els sis anys d'actuació cusinista no s'ha fet absolutíssimament res per a millorar-lo.

També els carlins si mediten la marxa de la present lluita, no presentant ells candidat propi votarán la nostre. Solzament tenen que recordar que 'ls que presenten avui la candidatura d'En Rahola son els únics que abandonaren en les passades eleccions la candidatura d'En Cirici.

Tots a l'una electors de Vilademuls, trevallem sens descans i triomfará la candidatura d'esqueres, enfonsant d'una vegada a *La Lliga* representadora del caciquisme d'En Cusí.

Via fora cacics!

JOSEP TORRÀ PRATS.

L' ENFONÇADA D' EN CUSÍ

El Govern d'En Romanones ha tingut una justa heròica i digne gesta expolsant del seu partit a n'el cacic-máxim. El que amb sis anys d'actuació no ha lograt ni una carretera es a dir absolutíssimament cap millora per aquest districte que representaba es just pero molt just que s'el forajiti no solzament del districte, sí que també del partit en el qual milita. En Cusí que solzament ha fet servir l'acta de Diputat per a els seus negocis particulars es veu ara expulsat completament del partit liberal. Ell que gracies a l'acta de Diputat ha lograt acaparar la tabacalera, les contribucions, etc. etc., es veu ara sense l'apoi del Goven d'En Romanones. ¿Quin es doncs el candidat qu'ha triat dit Govern per a representar el desgraciat districte de Vilademuls? Es

Don Lluís Ballbé de Gallart

el qual apoiarem totes les esquerres coal·ligades. I apoiarem dita candidatura per esser l'única que triomfant com no dubtem triomfará, te de lograr grans millores per aquest districte.

Després de sis anys d'actuació cusinista son moltíssimes les millores que necessita el districte i solzament una persona com el senyor Ballbé pot lograr-les. Es ell doncs que debem apoiar amb gran fermesa fins a conseguir el seu triomf.

Dita candidatura l'apoiem també els senyors Bassols i Pompeyo Quintana i altres forces antigas cusinistes per creurer-la la propia redemptora del nostre districte.

El districte tot unit sa alsat contra el centralisme barceloní de la Lliga i cansat de lluites personalistes desitja millores práctiques.

Per ço tenim confiança de que ho pot lograr el candidat ministerial senyor Ballbé, tenint en compte la fama que d'actiu i trevallador de que ve precedit i aixó ho demostra clarament que amb els pocs dies que recorre el districte s'ha vist felicitat per totes les forces polítiques sens distinció de matijes.

LA REDACCIÓ.

Les gestions de! senyor Ballbé

Han començat a donar profit i ens ha demostrat les amistats que te a Madrid i les ganes que tenen de servirlo, les actives gestions que ve fent el Senyor Ballbé en pro del districte.

Vuit anys feia que Port de la Selva feia gestions perque li arreglessin el port que condueix a Llansá obra presupostada amb mes de 30.000 pesetes.

Alguns vehins de dit pobe l'hi varen recomanar aquest assumpte el dia 3 i al cap de tres dies rebía un telegrama del ministre de la Governació dient-li que s'interessaba granment en llur recomanació.

El dia vuit la direcció d'Obres públiques giraba la cantitat necessaria per a que les obres comencesin les quals no s'interrumpirán fins a la final construcció de l'obra segons promesa que per carta l'hi han fet.

Dos aspectes te la millora. La una d'interés general per a dits pobles i l'altre de benefici per a els obrers en las quals hi trevallarán un centenar d'obriers.

DESPOTISME I LLIBERTAT

Alguna vegada s'ha pretingut que la llibertat era antiga i el despotisme novell; pero quan mes ens havém fixat en els anys de l'història de tots

els pobles, més ens havém convençut de la falsedat d'aquesta tesis.

La tirania i el despotisme son tan antics com l'idea del genre humà i quan més lluny ens endinçem en els orígens de les societats humanes els vegém revestir formes repugnants i odioses.

El despotisme es, en efecte, mes antic que l'Historia, va més lluny que la tradició, tota vegada que'l seu origen es trova en els temps fabulosos.

Ademés, es molt palpable, evident que'l despotisme engendri la llibertat, com la causa encarna l'efecte; perque si les ànimes generosas l'ultratje desperta el sentiment de dignitat, fent que apreïen en tot son valor els beneficis de la llibertat, en altres l'esclavatje produeix degradació que fa que no sentin l'ofensa, i com si foren irracionals s'amotllen al jou embrutidó.

Per ço vegém un Sócrates que pren un narcòtic per no mentir a sa consciencia, un Aristogetón que s'arranca, la llengua per no denunciar a sos companys, un Anacreonte que prefereix la llibertat a les cadenas d'or que li ofrena Polycrates, per ço un Sevola que castiga sas mans, posant-les al foc, per no sapiguer matá a l'opresor de sa patria, per ço vegém un Espartaco que romp sas cadenas i lluita hasta morir per l'emancipació dels esclaus...

El despotisme no sols degrada i envileix al qu'el sofreix, si que també al que l'exacuta. Els despotes, els tirans, els absoluts—paraules sinónimes—acaben per perdre el sentit comú a manera qu'es creuen irresponsables i omnipotents. Per ço vegém a un Jerfes que mana azotá, a sa presencia, les onas del mar, tirar-li cadenas, com per lligar-las, i marcar-les amb un ferro roent com si ho fes amb els esclaus sublevats contra el senyor, total per haber destruit un pont alçat sobre les mateixes onas per a que passés son exércit. ¿Voleu groseria semblant? ¿Aquí pot ocórrer, més que a reis despòtics l'idea dels Faraons d'empleá, durant segles, les rentes de sos Estats i centenars d'homes, en construir Queops, Quefreu i Micerino, monuments de pedra, alts com muntanyes i que s'oviran des de la llunyania, tan sols perque serveixin per a guardar sos restos humans? Voleu despotisme més gran qu'el dels Emperadors de rassa eslava, entre ells en Pere I que erigint-se en Patriarcat imposés en els catecismes aquestes següents ensenyançes: «La més alta autoritat paternal, després de Déu es el Zar. El Zar es el primer governant després de Deu. El Zar no pot reconeixer en la terra cap ser superior a ell. El Zar no está subjecta a cap llei humana: la fé sols pot mantenir-lo en les vías de la justicia.» I altres per l'istil.

L'orgull ha cegat sempre al despota i l'adulació dels seus servents i esclaus han acabat per a borrar de ses penses tota idea de justicia, tot sentit humanitari, tot sentit moral. Els despotes s'han

cregut superiors als demés homes i lliures de totes les lleis que regeixen els destins de l'Humanitat. Els despotes han causat, a l'Humanitat, un sens fi de mals seus limits; pero molts d'ells han pagat cares sas malifetes, per ço vegém a un Nerón que a última hora es abandonat hasta per els esclaus i no tinguent prou forces per a matar-se mana a Epafroditas, un dels quatre únics que l'acompanyaren, li acabi d'enfonçar el punyal que ell s'havia clavat. I molts altres han trobat la compensació de sos serveis en el veneno, el foc, la guillotina.....

I l'horror al despotisme ha inspirat l'amor a la llibertat i aquesta, filla de la consciencia i de la ciencia—com ha dit un escriptor—s'ha conqüerit penosament lluitant contra la tirania i el despotisme a traves dels segles, havent sigut necessaris el sacrifici de moltes generacions, la ruina de nacions enteres, la pérdua o detractació de molts ingenis—com en Galileu en son *E pur se mouve*—i tot perquè l'idea de llibertat penetri a l'home i s'aferri al cor hasta el punt de fer-se imposible el despotisme.

I aixís gradualment, a manera que la civilització s'ha obert pas a través de les centuríes, havém vist com s'ha limitat el radi d'acció del despotisme, desapareixent l'esclavatje de l'antiguetat, el feudalisme de l'Etat Mitja, qui, el feudal amb els títols romans de Conde i Duc i el germànic de Marqués, aixecaba la força i la guillotina com simbol de l'autoritat absoluta sobre les vides i bens de sos vassalls.

I com més s'ha modernitzat l'Historia més vegém que la llibertat naix de la consciencia i de la ciencia, lo qual han demostrat els anciclopedistes, o volterians—Rousseau, Montesquieu, Diderot, D'Alambert i Voltaire—els quals en sos escrits propagats per tota la França iniciaren la gloriosa Revolució que tant ha influït en la causa de la llibertat.

Per ço el triomf de la revolució feu esclamar eloqüentment al gran Castelar: «Seríamos indignos de pertenecer al género humano si no proclamásemos tres veces santa la Revolución francesa, Génesis del espíritu moderno, i no declaráramos que ha roto las cadenas de todos los esclavos i las argollas de todos los tormentos, desarraigando las raíces del despotismo i reconociendo en el género humano su natural pristina libertad». I afeixia en Víctor Hugo: «Desde 1789 todas las revoluciones son la Revolución Francesa: la libertad irradiá del suelo francés».

De modo que arribant a l'Etat Moderna vegém com la Revolució Francesa arranca les arrels que queden del despotisme i les tira en el fons del Abim per a que no germinin més i fa que triomfi esplendorosament els ideals de Llibertat.

¡Gloria excelsa a tan noble, sublim paraula!

JOAN FORMENT.

S. Pere Pescador Març 1916.

Imprempta JOAN VILA SOLER.—Carrer Ample, 15.—Figueras